

ข่าวประชาสัมพันธ์

สมาคมปราบวัณโรคแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ประกาศผลทุนสนับสนุน โครงการเพื่อพัฒนานวัตกรรมสำหรับการดูแลและควบคุมวัณโรค (TB Grant 2018) มุ่งสร้างแรงพลั่งขยผลในชุมชนเพื่อหยุดยั้งวัณโรคตามนโยบาย WHO

วัณโรค ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2559 องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อยุติวัณโรค โดยมีเป้าหมายลดอุบัติการณ์วัณโรค ให้ต่ำกว่า 10 ต่อแสนประชากรโลกภายในปี พ.ศ. 2578 กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์วัณโรคระดับชาติ พ.ศ. 2560 – 2564 เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานในการลดอุบัติการณ์วัณโรคไปสู่เป้าหมายยุติวัณโรค องค์การอนามัยโลกได้จัดให้ประเทศไทยเป็น 1 ใน 14 ประเทศ ที่มีปัญหาวัณโรคสูง ได้แก่ 1) มีจำนวนและอัตราป่วยวัณโรคสูง 2) มีจำนวนและอัตราวัณโรคที่ติดเชื้อเอชไอวีสูง และ 3) มีจำนวนและอัตราป่วยวัณโรคื้อยาหลายขนานสูง

สำหรับสถานการณ์วัณโรคในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2561 องค์การอนามัยโลกคาดการณ์ว่าจะมีอุบัติการณ์ผู้ป่วยวัณโรคในประเทศไทยที่อัตรา 156 ต่อแสนประชากร ซึ่งสามารถประมาณการได้ว่าจะมีผู้ป่วยรายใหม่และกลับเป็นซ้ำ จำนวน 108,000 รายต่อปี โดยมีผู้ป่วยวัณโรคที่ติดเชื้อเอชไอวีร่วมด้วยประมาณ 11,000 ราย และมีผู้ป่วยวัณโรคื้อยา 3,900 คนต่อปี นอกจากนี้ยังมีผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนรักษา และรายงานมายังสำนักวัณโรคสูงถึง 46,000 ราย ซึ่งอาจจะเกิดจากผู้ป่วยยังไม่ได้รับการวินิจฉัย และรักษาหรือได้รับการวินิจฉัย และรักษาแล้วที่โรงพยาบาล เอกชน หรือโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยแต่ไม่ได้รายงานมาที่สำนักวัณโรค กรมควบคุมโรค เมื่อพิจารณาถึงอัตราความสำเร็จของการรักษาก็ยังไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ ซึ่งกำหนดไว้ที่ร้อยละ 90 แต่ประเทศไทยมีอัตราความสำเร็จการรักษาประมาณร้อยละ 80-85 เท่านั้น

ศ. เกียรติคุณ นพ. อรรถ นานา นายกรรมการบริหาร สมาคมปราบวัณโรคแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ เปิดเผยว่า “สมาคมปราบวัณโรคแห่งประเทศไทยฯ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2478 ได้ดำเนินการสนับสนุนและร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขในการป้องกันรักษา ควบคุม และกำจัดวัณโรคมาอย่างต่อเนื่อง และปีที่ผ่านมาสมาคมปราบวัณโรคแห่งประเทศไทยฯ ได้ริเริ่ม “โครงการรณรงค์ประเทศไทยปลอดวัณโรค” หรือ End TB Thailand โดยมีทุนสนับสนุนโครงการเพื่อพัฒนานวัตกรรมสำหรับการดูแลและควบคุมวัณโรค ปี 2561 (TB Grant 2018) ให้แก่โรงพยาบาลทั้งภาครัฐ และเอกชน ศูนย์บริการสาธารณสุข ประชาสังคม และอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้โรงพยาบาลภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตื่นตัวและคิดหานวัตกรรมเพื่อการควบคุมวัณโรคที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจาก บริษัท ซาโนไฟ-อเวนตีส์ (ประเทศไทย) จำกัด”

สำหรับ “ทุนสนับสนุนโครงการเพื่อพัฒนานวัตกรรมสำหรับการดูแลและควบคุมวัณโรค ปี 2561” (TB Grant 2018) สมาคมปราบวัณโรคแห่งประเทศไทยฯ ได้ดำเนินงานร่วมกับกรมการที่ปรึกษาโครงการรณรงค์ประเทศไทยปลอดวัณโรคและผู้เชี่ยวชาญที่มีบทบาทสำคัญทางการควบคุมและดูแลวัณโรคในประเทศไทย เป็นผู้ตัดสินใจและคัดเลือกทีมผู้ชนะได้รับทุนสนับสนุนรวม 3 ทีม ซึ่งในปีนี้ผลการพิจารณา และตัดสิน คือ **อันดับที่ 1) โครงการ “การพัฒนาระบบไลน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาวัณโรค”** โดยโรงพยาบาลสิรินธร สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร และ

อันดับที่ 2 ร่วมกัน 2 ทีม ได้แก่ โครงการ “รู้เร็ว รักษาหาย ไม่แพร่กระจายเชื้อ” โดยโรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ 17 จังหวัดสุพรรณบุรี และโครงการ “เพิ่มประสิทธิภาพระบบการส่งต่อผู้ป่วยวัณโรคในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร” โดยกองควบคุมโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สำนักอนามัย กทม.

นพ. วังวัฒน์ ลีวัลักษณ์ รองผู้อำนวยการสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร เปิดเผยถึงสถานการณ์วัณโรคใน กรุงเทพมหานครและความท้าทาย ซึ่งมีหลายประเด็น คาดการณ์ว่ามีผู้ป่วยวัณโรครายใหม่ และกลับเป็นซ้ำในกรุงเทพฯ ประมาณ 12,886 รายต่อปี ซึ่งในปัจจุบันมีผู้ป่วยขึ้นทะเบียนรักษาแล้ว 12,035 ราย ยังคงมีผู้ป่วยวัณโรคอีกไม่ถึง 1,000 ราย ที่อาจจะยังไม่ได้รับการวินิจฉัย และรักษา และแพร่เชื้อในสังคม หรือได้รับการวินิจฉัยแล้วแต่ยังไม่ได้รายงานมายัง กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้คนที่อพยพเข้ามาทำงานกรุงเทพฯ มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ซึ่งอาจจะเป็นแรงงานต่างจังหวัด หรือแรงงานข้ามชาติก็ได้ ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาวัณโรคในแรงงานข้ามชาติในพื้นที่กรุงเทพมหานครพบว่า มีแนวโน้มสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ.2560 มีแรงงานข้ามชาติที่ขึ้นทะเบียนรักษาวัณโรคในระบบ 853 ราย และเพิ่มเป็น 1,123 ราย ในปี พ.ศ. 2561 แต่จากการคาดการณ์ทางระบาดวิทยาเชื่อว่า จะมีแรงงานข้ามชาติที่ป่วยเป็นวัณโรคในกรุงเทพมหานคร ประมาณ 2,300 รายต่อปี ดังนั้น จึงเป็นความท้าทายอย่างมากของหน่วยงานที่ทำงานด้านสาธารณสุขใน กรุงเทพมหานคร จะได้ช่วยกันค้นหา และรักษาแรงงานข้ามชาติที่ป่วยด้วยวัณโรคโดยเร็ว เป็นการตัดวงจรการแพร่เชื้อ ทำให้สังคมไทยปลอดจากวัณโรคได้มากขึ้น

ปัญหาสำคัญของการดำเนินงานควบคุมวัณโรคในพื้นที่กรุงเทพมหานคร คือ ความแออัดของประชากร การคมนาคมที่ยังไม่สะดวก การใช้ชีวิตที่เร่งรีบ ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนคุณภาพของภูมิอากาศ เช่น คนจรจัด นอกจากนี้ความแออัดของผู้ป่วยในโรงพยาบาลภาครัฐ ทำให้ไม่สามารถจัดบริการที่ตอบโจทย์ของผู้ป่วย วัณโรคที่มาใช้บริการได้อย่างดีเยี่ยม ไม่สามารถทำให้ผู้ป่วยวัณโรคทุกรายมีการกินยาภายใต้ระบบพี่เลี้ยง ซึ่งเป็นระบบเดียวที่สามารถยืนยันได้ว่าผู้ป่วยกินยาครบถ้วนและถูกต้อง อันจะส่งผลให้อัตราการรักษาสำเร็จสูงเกือบร้อยละ 100 แต่ในวันนี้ อัตราการรักษาสำเร็จในพื้นที่กรุงเทพมหานครโดยเฉลี่ยยังไม่ถึงร้อยละ 80 การที่มีอัตราการรักษาสำเร็จยังไม่สูงมากทำให้มีผู้ป่วยวัณโรคส่วนหนึ่งกลายเป็นผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนาน หรือรุนแรง หรือรุนแรงมาก ซึ่งทำให้การรักษา ซับซ้อนเพิ่มขึ้นอีกต้องสิ้นเปลืองงบประมาณเพิ่มขึ้นอีกหลายเท่า เพื่อจัดการกับปัญหานี้

สำหรับโรงพยาบาลศิริราช สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ผู้ได้รับทุนสนับสนุนผู้ชนะอันดับ 1 TB Grant 2018 โดย พญ.ชุลีกร ไสอูตร อายุรแพทย์โรคระบบทางเดินหายใจ โรงพยาบาลศิริราช กล่าวว่า โครงการ “การพัฒนา ระบบไลน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการรักษาวัณโรค” โรงพยาบาลศิริราชได้นำระบบไลน์เข้ามาใช้ในการทำงานร่วม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างแพทย์ ทีมพยาบาล ผู้ป่วย และคนใกล้ชิดผู้ป่วย สามารถติดต่อสอบถามข้อสงสัยเรื่องอาการของโรคหรือผลข้างเคียงจากยา ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อให้เข้าถึงการรักษาได้ดียิ่งขึ้น โดยใช้ LINE ID: LINE TB Clinic Sirindhorn Hospital ซึ่งเป็นการดำเนินงานคลินิกวัณโรคแบบ One Stop Service โดยมีการประเมินและติดตามผลในปี 2561 มีผู้ป่วยจำนวน 246 ราย เป็นผู้ป่วยวัณโรคที่ใช้ระบบไลน์ร้อยละ 69 และผู้ป่วย วัณโรคที่ไม่ใช้ระบบไลน์ร้อยละ 31 ผลปรากฏว่าในกลุ่มที่ใช้ระบบไลน์ มีประสิทธิภาพในการรักษาสำเร็จสูงถึงร้อยละ 94.1 ส่วนในกลุ่มที่ไม่ใช้ระบบไลน์ ได้ประสิทธิภาพในการรักษาสำเร็จเพียงร้อยละ 76.7 โรงพยาบาลฯ ได้เห็นถึงประโยชน์ของการพัฒนาระบบไลน์ในการใช้เพื่อดูแล รักษาผู้ป่วยวัณโรค จึงได้พัฒนาต่อยอด โดยใช้เพื่อการแจ้งเตือนการกินยา

วัณโรคอดีตในมิติ รวมถึงแจ้งเตือนวันนัดพบแพทย์ล่วงหน้าก่อนวันนัดหมาย ทำให้ผู้ป่วยทานยาต่อเนื่องสม่ำเสมอ ไม่ขาดยาและไม่ขาดนัด ผู้ป่วยและครอบครัวพึงพอใจและมั่นใจในการรักษาที่มีระบบไลน์เข้ามาช่วยร่วมกับการรักษาแบบทั่วไป

ในขณะที่ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ 17 จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ได้รับทุนสนับสนุนสำหรับผู้ชนะอันดับ 2 ได้เล่าถึงโครงการ “รู้เร็ว รักษาหาย ไม่แพร่กระจายเชื้อ” ว่าเมื่อ 2-3 ปีที่ผ่านมา โรงพยาบาลประสบปัญหาในหลายๆ ด้าน เช่น การค้นหา รวมถึงการรักษายังไม่ครอบคลุม และยังมีสถานการณ์ของผู้ป่วยโรคเอดส์ที่เพิ่มขึ้นด้วย โรงพยาบาลฯ จึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาการคัดกรองค้นหาผู้ป่วยวัณโรค ด้วยการเอ็กซเรย์ทรวงอกโดยใช้รถเอ็กซเรย์เคลื่อนที่ลงไปในชุมชน ในอำเภอสองพี่น้อง เมื่อปี 2561 ทำให้ค้นหาและตรวจพบผู้ป่วยวัณโรคเพิ่มขึ้น โดยในปี 2560 พบผู้ป่วย จำนวน 111 ราย และเพิ่มขึ้นเป็น 125 รายในปี 2561 และยังมีอัตราความสำเร็จจากการรักษาสูงขึ้นเป็นร้อยละ 92.44 จากเดิมอยู่ที่ร้อยละ 85.15 โดยที่มีอัตราการเสียชีวิตร้อยละ 2.52 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตัวชี้วัดของกระทรวงสาธารณสุขที่กำหนดอัตราเสียชีวิตควรต่ำกว่าร้อยละ 5 โรงพยาบาลฯ มีการจัดตั้งคณะทำงาน TB ในการดูแลเฝ้าติดตามผลผู้ป่วยทุกขั้นตอน โดยได้นำ “สองพี่น้องโมเดล” เข้ามาปรับใช้ในชุมชน รวมถึงตำบลต่างๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรี กว่า 100 แห่ง เพื่อช่วยค้นหาและลดการแพร่กระจายเชื้อวัณโรคในชุมชน ลดอัตราการตาย ลดอัตราการขาดยาได้ และเพิ่มอัตราความสำเร็จ

ปิดท้ายด้วยโครงการ “เพิ่มประสิทธิภาพระบบการส่งต่อผู้ป่วยวัณโรคในพื้นที่กรุงเทพมหานคร” ของกลุ่มงานวัณโรคกองควบคุมโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สำนักอนามัย ที่สามารถคว้าทุนสนับสนุนสำหรับผู้ชนะอันดับ 2 (ร่วม) ได้มีการจัดตั้งศูนย์กลางการส่งต่อ (TB Referral Center) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการส่งต่อและโอนออกจากสถานพยาบาลหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่ประสานระหว่างสถานพยาบาลต้นทาง ทำการส่งต่อ/โอนออกผู้ป่วย ให้ถึงสถานพยาบาลปลายทาง เพื่อให้ผู้ป่วยวัณโรคได้รับการรักษาวัณโรคได้อย่างต่อเนื่อง ลดอัตราการขาดยาระหว่างการรักษา ลดอัตราการโอนออกโดยไม่ทราบผลการรักษา ซึ่งจะส่งผลให้ผลการรักษาวัณโรคของภาพรวมกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้น รวมทั้งเป็นการป้องกันการเกิดวัณโรคดื้อยาหลายขนาน อีกทั้งเป็นการลดภาระงานของผู้ประสานงานวัณโรคของสถานพยาบาลต่างๆ ที่ใช้ในการประสานงาน ซึ่งผลงานที่ผ่านมาผู้ป่วยวัณโรคไปถึงสถานพยาบาลปลายทางได้ร้อยละ 92.21 สถานพยาบาลที่ประสงค์จะส่งต่อ/โอนออกผู้ป่วยสามารถประสานได้ที่ Call Center โทร. 02-860-8208

โครงการรณรงค์ประเทศไทยปลอดวัณโรค หรือ End TB Thailand จะคงดำเนินการต่อไป เพื่อเป็นการกระตุ้นและสนับสนุนบุคลากรสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลภาครัฐและเอกชน ตลอดจนองค์กรประชาสังคมที่ทำงานเกี่ยวกับวัณโรคให้มีการคิดค้นนวัตกรรม เพื่อป้องกันและรักษาวัณโรคซึ่งอาจจะเป็นเครื่องมือ นวัตกรรมทดสอบการป่วย ตลอดจนระบบบริการ ทั้งนี้ การสนับสนุนนี้ตั้งอยู่บนหลักการ หรือแนวทางว่าเมื่อคิด ผัน ที่จะทำอะไรใหม่ๆ เกี่ยวกับวัณโรค ต้องได้ทำ

กรณีต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ

คุณกฤษณา ภูริพัฒนานนท์ (ผู้ย)

ที่ปรึกษาประชาสัมพันธ์

Tel: 094 154-5698 E-mail: khuntira4pr@gmail.com